

Κατηγορία: Παιδαγωγικές Προσεγγίσεις

Διαλογικές Συναντήσεις

Εργαλειοθήκη
Επιτυχημένες Μαθησιακές
Πρακτικές για την Ευημερία
Όλων των Παιδιών

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΒΑΣΙΣΜΕΝΕΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ
ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΧΑΜΗΛΩΝ ΕΠΙΔΟΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΩΡΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ
ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Red Barnet, MHPSS Collaborative

Ευχαριστίες

Συντάκτες του παρόντος εγγράφου και εταίροι του έργου είναι οι εξής:

Πανεπιστήμιο του Deusto, Ισπανία (Συντονιστής του Έργου)

ΚΜΟΡ – Κέντρο Κοινωνικής Δράσης και Καινοτομίας, Ελλάδα

Υπουργείο Παιδείας, Επιστημών και Καινοτομίας, Πορτογαλία

CESIE, Ιταλία

Πανεπιστήμιο του Δουβλίνου, Ιρλανδία

Red Barnet, MHPSS Collaborative, Δανία

Πανεπιστήμιο του Πόρτο, Πορτογαλία

Πανεπιστήμιο της Μάλτας, Μάλτα

Ευρωπαϊκή Ένωση Γονέων, Βέλγιο

Πανεπιστήμιο του Ελσίνκι, Φινλανδία

Πανεπιστήμιο του Νιουκάσλ Απόν Τάιν (Newcastle Upon Tyne), Ηνωμένο Βασίλειο

Η παρούσα εργασία διατίθεται με άδεια χρήσης Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY-NC-SA 4.0).

Ημερομηνία δημοσίευσης: 2024

Οι εικόνες χρησιμοποιήθηκαν με άδεια από το Shutterstock.com.

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα Έρευνας και Καινοτομίας «Ορίζοντας Ευρώπη» της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο της Συμφωνίας Επιχορήγησης αριθ. 101061288. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συντάκτη/-κτών και δεν αντικατοπτρίζουν κατ' ανάγκη εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Έρευνας. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο Ευρωπαϊκός Εκτελεστικός Οργανισμός Έρευνας μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι γι' αυτές.

Κατηγορία: Παιδαγωγικές Προσεγγίσεις

Εισαγωγή

Η εργαλειοθήκη «Επιτυχημένες Μαθησιακές Πρακτικές για την Ευημερία Όλων των Παιδιών» είναι ένας πρακτικός πόρος που δείχνει πώς μπορούν να δημιουργηθούν επιτυχημένα μαθησιακά περιβάλλοντα στις τάξεις, τα σχολεία και τις κοινότητες. Βοηθά τους/τις εκπαιδευτικούς και τους/τις διευθυντές/-ντριες των σχολείων να αναπτύξουν αποτελεσματικούς χώρους μάθησης, οι οποίοι βελτιώνουν τις βασικές δεξιότητες, υποστηρίζουν τους/τις μαθητές/-τριες που αντιμετωπίζουν δυσκολίες και αναπτύσσουν τις κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες των παιδιών. Η εργαλειοθήκη βασίζεται σε είκοσι (20) μελέτες περίπτωσης από εννέα (9) ευρωπαϊκές χώρες και παρουσιάζει πρακτικές στρατηγικές που έχουν εφαρμοστεί σε πραγματικά σχολεία.

Οι εν λόγω μελέτες περίπτωσης προέρχονται από σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε όλη την Ευρώπη που βοήθησαν με επιτυχία μαθητές/-τριες με χαμηλές επιδόσεις και απέτρεψαν την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου. Η έρευνα διεξήχθη σε διάφορα σχολεία στην Πορτογαλία, την Ιρλανδία, τη Φινλανδία, τη Δανία, την Ισπανία, την Ελλάδα, την Ιταλία, το Ηνωμένο Βασίλειο και τη Μάλτα. Από αυτά τα σχολεία συγκεντρώσαμε συγκεκριμένες πρακτικές που βελτιώνουν τόσο την ακαδημαϊκή μάθηση όσο και την κοινωνικοσυναισθηματική ανάπτυξη.

Η εργαλειοθήκη οργανώνεται γύρω από πέντε (5) βασικούς τομείς επιτυχημένων μαθησιακών περιβαλλόντων:

Παιδαγωγικές
Προσγγίσεις

Αλληλεπίδραση Εκπαιδευτικών
και Μαθητών/-τριών

Συνεργασία μεταξύ
Συνομηλίκων

Συνεργασία Σχολείου -
Οικογένειας - Κοινότητας

Ευημερία και Υποστήριξη

Αν και κάθε εργαλείο τοποθετείται σε έναν από τους παραπάνω τομείς, πολλά εργαλεία λειτουργούν σε πολλούς τομείς. Για παράδειγμα, οι «Διαδραστικές Ομάδες» όχι μόνο βοηθούν τους/τις μαθητές/-τριες να εργάζονται μαζί, αλλά επίσης δημιουργούν συνδέσεις με την κοινότητα, ενισχύουν την ευημερία και βελτιώνουν τα ακαδημαϊκά αποτελέσματα.

Είναι σημαντικό να γίνει κατανοητό ότι τα πιο επιτυχημένα σχολεία χρησιμοποιούν πολλά εργαλεία ταυτόχρονα. Παρά το γεγονός ότι κάθε εργαλείο μπορεί να βοηθήσει από μόνο του, τα καλύτερα αποτελέσματα προκύπτουν από την αξιοποίηση και των πέντε (5) τομέων σε ολόκληρο το σχολείο. Σας συμβουλεύουμε να εξετάσετε τα τρέχοντα δυνατά σημεία και τους τομείς βελτίωσης του σχολείου σας για να μπορέσετε να επιλέξετε τα πιο χρήσιμα εργαλεία για την περίπτωσή σας.

Η παρούσα εργαλειοθήκη είναι διαθέσιμη ως διαδικτυακή πλατφόρμα σε επτά (7) γλώσσες: ισπανικά, πορτογαλικά, αγγλικά, φινλανδικά, μαλτέζικα, ελληνικά και ιταλικά. Όλα τα εργαλεία έχουν δοκιμαστεί προσεκτικά και έχουν αναπτυχθεί μέσω διαλογικής συνδημιουργίας με σχεδόν 1.000 συμμετέχοντες/-χουσες στο έργο SCIREARLY, μεταξύ των οποίων προσωπικό σχολείων, μαθητές/-τριες, οικογένειες και μέλη της κοινότητας.

Μοιραζόμαστε επιτυχημένες πρακτικές από διαφορετικά μαθησιακά περιβάλλοντα με προσιτό τρόπο και εργαζόμαστε για τη δημιουργία σχολείων όπου όλα τα παιδιά μπορούν να ευδοκιμήσουν ανεξάρτητα από το υπόβαθρό τους.

Γλωσσάριο

Η ενότητα του γλωσσάριου είναι απαραίτητη σε αυτή την εργαλειοθήκη για την παροχή σαφών ορισμών των βασικών όρων και εννοιών, ώστε να διασφαλιστεί ότι όλοι/-λες οι χρήστες/-στριες, συμπεριλαμβανομένων των εκπαιδευτικών, των διευθυντών/-ντριών σχολείων, των εμπειρογνωμόνων εκπαίδευσης, των φορέων χάραξης πολιτικής και των μελών της κοινότητας, μπορούν να κατανοήσουν πλήρως και να εφαρμόσουν αποτελεσματικά τις επιτυχημένες πρακτικές διδασκαλίας και μάθησης. Αυτή η ενότητα συμβάλλει στην κάλυψη τυχόν κενών στην ορολογία, καθώς και στη συνεπή κατανόηση διευκολύνοντας την εφαρμογή τεκμηριωμένων στρατηγικών και τη βελτίωση των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων των μαθητών/-τριών.

Διαλογική Διδασκαλία και Μάθηση

Η διαλογική διδασκαλία και μάθηση δίνει έμφαση στον διάλογο ως το πρωταρχικό μέσο για την επίτευξη κατανόησης, μάθησης και ανάπτυξης. Μια διαλογική προσέγγιση στη διδασκαλία και τη μάθηση στοχεύει στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος στο οποίο όλοι/-λες οι μαθητές/-τριες, οι εκπαιδευτικοί και άλλα μέλη της κοινότητας συμμετέχουν ενεργά σε έναν ουσιαστικό και με σεβασμό διάλογο. Ακολουθούν ορισμένες από τις βασικές αρχές της Διαλογικής Διδασκαλίας και Μάθησης:

Διασφάλιση ότι η φωνή όλων εκτιμάται εξίσου και ότι όλοι/-λες έχουν την ευκαιρία να συνεισφέρουν στον διάλογο. Αυτό ενθαρρύνει τις διαφορετικές απόψεις και βεβαιώνει ότι όλες οι φωνές ακούγονται.

Αναγνώριση και εκτίμηση του πολιτισμικού υπόβαθρου και των εμπειριών όλων των μαθητών/-τριών και των εκπαιδευτικών. Αυτό συμβάλλει στη δημιουργία ενός μαθησιακού περιβάλλοντος χωρίς αποκλεισμούς και με μεγαλύτερη κατανόηση.

Οι διαλογικές αλληλεπιδράσεις μεταξύ μαθητών/-τριών, εκπαιδευτικών-μαθητών/-τριών και εντός της κοινότητας είναι προσανατολισμένες προς τον μετασχηματισμό του κοινωνικοπολιτισμικού πλαισίου και δημιουργούν βέλτιστες συνθήκες για μάθηση και ανάπτυξη.

Συνδημιουργία νοήματος και κατανόησης μέσω του διαλόγου μεταξύ μαθητών/-τριών και εκπαιδευτικών. Αυτή η συνεργατική διαδικασία συμβάλλει στην εμβάθυνση της κατανόησης και της διατήρησης των πληροφοριών.

Οικοδόμηση αισθήματος κοινότητας και αμοιβαίας υποστήριξης μεταξύ μαθητών/-τριών και εκπαιδευτικών. Η αρχή αυτή προάγει τη συνεργασία και τη συλλογική ευθύνη για τη μάθηση.

Σεβασμός και εκτίμηση των διαφορών μεταξύ μαθητών/-τριών και εκπαιδευτικών. Ο διάλογος θα πρέπει να γιορτάζει τη διαφορετικότητα και να τη χρησιμοποιεί ως πόρο μάθησης. Ενθαρρύνει την κριτική σκέψη και προτρέπει όλους/-λες να σκέφτονται σε βάθος και να αμφισβητούν τις παραδοχές.

Συναισθηματική Διάσταση

Αναγνωρίζει τη σημασία των ποιοτικών σχέσεων στη μάθηση. Οι επιτυχημένες πρακτικές δημιουργούν ένα υποστηρικτικό περιβάλλον στο οποίο οι μαθητές/-τριες και οι εκπαιδευτικοί αισθάνονται ασφαλείς, υποστηριζόμενοι/-νες και σίγουροι/-ρες ότι μπορούν να εκφράσουν τα συναισθήματα και τις εμπειρίες τους.

Αυθεντική Μάθηση

Διασφαλίζει ότι ο διάλογος και η μάθηση είναι συναφείς με τις εμπειρίες και τα πλαίσια της πραγματικής ζωής των μαθητών/-τριών και των εκπαιδευτικών. Αυτό καθιστά τη μάθηση πιο ουσιαστική και εφαρμόσιμη.

Διαγλωσσικότητα

Όταν ένα άτομο μιλάει σε μια γλώσσα, ενώ ένα άλλο άτομο απαντά σε μια άλλη.

Τάξεις Υποδοχής

Τάξεις στις οποίες τα παιδιά με άλλη μητρική γλώσσα φοιτούν σε ειδικές τάξεις όπου χρησιμοποιείται η διαγλωσσικότητα για να βοηθηθούν να μάθουν τη γλώσσα της χώρας υποδοχής - με σκοπό να εισέλθουν στη γενική εκπαίδευση, καθώς αποκτούν γλωσσική επάρκεια.

Διαλογικές Συναντήσεις

Επισκόπηση

Οι Διαλογικές Συναντήσεις (Dialogic Gatherings) περιλαμβάνουν τη συλλογική οικοδόμηση της γνώσης και του νόηματος από τους/τις εκπαιδευόμενους/-νες/ μαθητές/-τριες μέσω της ανάγνωσης των μεγαλύτερων παγκοσμίως αναγνωρισμένων λογοτεχνικών, καλλιτεχνικών και επιστημονικών έργων ακολουθώντας τις αρχές της διαλογικής μάθησης (Ruiz-Eugenio et al., 2023). Κατά τη διάρκεια των Διαλογικών Συναντήσεων, η νέα γνώση και το νόημα οικοδομούνται συλλογικά μέσω διαλογικών αλληλεπιδράσεων πάνω σε επιλεγμένα κείμενα, τα οποία οι συμμετέχοντες/-χουσες έχουν προετοιμάσει εκ των προτέρων. Οι Διαλογικές Συναντήσεις μπορούν να υλοποιηθούν σε διάφορα γνωστικά αντικείμενα, όπως η λογοτεχνία, οι φυσικές επιστήμες, τα μαθηματικά, τα εικαστικά και η μουσική μεταξύ άλλων.

Οι Διαλογικές Συναντήσεις δημιουργούν μια συμπεριληπτική τάξη στην οποία οι μαθητές/-τριες ενισχύουν τη μάθησή τους, καλλιεργούν την κριτική σκέψη και τις επικοινωνιακές τους ικανότητες και φροντίζουν να μην μένει κανείς πίσω. Ακόμη, αυτή η επιτυχημένη εκπαιδευτική δράση δημιουργεί ένα ασφαλές και υποστηρικτικό περιβάλλον στο οποίο η συμβολή όλων είναι ευπρόσδεκτη και εκτιμάται. Οι Συναντήσεις επιδιώκουν να δημιουργήσουν έναν διαλογικό χώρο στον οποίο η συμμετοχή των μαθητών/-τριών έχει προτεραιότητα, ενθαρρύνεται και αξιοποιείται δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή σε όσους/-σες παραδοσιακά δεν συμμετέχουν στις αλληλεπιδράσεις στην τάξη. Ο ρόλος του/της εκπαιδευτικού είναι να διευκολύνει τη συζήτηση και να διασφαλίζει την ισότιμη συμμετοχή. Εκτεταμένες προηγούμενες έρευνες έχουν δείξει θετικές επιδράσεις στη μάθηση των μαθητών/-τριών (π.χ. βελτίωση των ακαδημαϊκών αποτελεσμάτων, συμπεριλαμβανομένης της απόκτησης λεξιλογίου, της κατανόησης κειμένου και της γραπτής και προφορικής επικοινωνίας, μεταξύ άλλων δεξιοτήτων)· στη φιλοκοινωνική συμπεριφορά (όπως η βοήθεια, η αλληλεγγύη, η εμπιστοσύνη, η ενίσχυση των κοινωνικών σχέσεων και η μείωση του σχολικού εκφοβισμού) και στη συνολική ευημερία. Η αξία των γνώσεων και της πολιτισμικής νοημοσύνης των μαθητών/-τριών τονίζεται σε όλες τις Διαλογικές Συναντήσεις προωθώντας την ιδέα ότι η διαφορετικότητα του υπόβαθρου των συμμετεχόντων/-χουσών αποτελεί ανεκτίμητη συμβολή στη διαδικασία της μάθησης. Δεν υπάρχει ελάχιστη ή μέγιστη ηλικία για τη συμμετοχή στις Διαλογικές Συναντήσεις, οι οποίες έχουν δοκιμαστεί από το νηπιαγωγείο μέχρι την εκπαίδευση ενηλίκων, σε διάφορες γλώσσες. Λειτουργούν επίσης σε πολύγλωσσα περιβάλλοντα, καθώς η δομή τους ενθαρρύνει την κατάκτηση της γλώσσας μέσω των συνεχών αλληλεπιδράσεων μεταξύ συνομηλίκων και των αναφορών στο υλικό που μελετάται. Οι Διαλογικές Συναντήσεις είναι συνήθως ανοιχτές σε ολόκληρη την κοινότητα, ώστε να μπορούν να συμμετέχουν και άλλα ενήλικα άτομα από την κοινότητα. Οι ενήλικες από την κοινότητα μπορούν να οργανώσουν τη δική τους Συνάντηση ως δραστηριότητα οικογενειακής εκπαίδευσης στο σχολείο ή σε οποιοδήποτε άλλο περιβάλλον της κοινότητας.

Βήματα Υλοποίησης

Το ακόλουθο παράδειγμα που περιγράφει μια Διαλογική Λογοτεχνική Συνάντηση. Αυτό μπορεί να προσαρμοστεί αναλόγως σε άλλες συναντήσεις (π.χ. μουσικές, καλλιτεχνικές, επιστημονικές κ.λπ.) ανάλογα με το υλικό που χρησιμοποιείται για τη συζήτηση.

Προετοιμασία:

Αρχικά, οι μαθητές/-τριες επιλέγουν ένα βιβλίο και συμφωνούν με δημοκρατικές διαδικασίες για τον αριθμό των σελίδων που θα διαβάσουν πριν από τη Διαλογική Λογοτεχνική Συνάντηση. Σε αυτή την περίπτωση, το βιβλίο θα πρέπει να συγκαταλέγεται μεταξύ των σπουδαιότερων λογοτεχνικών έργων της ανθρωπότητας (σε έκδοση κατάλληλη για την ηλικία των μαθητών/-τριών αν είναι απαραίτητο). Το επιλεγμένο ανάγνωσμα πρέπει να πληροί αυτή την απαίτηση και να είναι ένα από τα υψηλότερης ποιότητας κείμενα (και πάλι, εξασφαλίζοντας προσαρμογές κατάλληλες για την ηλικία, όταν χρειάζεται). Αφού επιλεγεί το κείμενο, οι μαθητές/-τριες διαβάζουν το επιλεγμένο απόσπασμα πριν από τη συνάντηση (στο σπίτι, με τις οικογένειές τους, μόνοι/-νες τους ή στο σχολείο) και επιλέγουν την παράγραφο ή μια ιδέα που τους αρέσει για οποιονδήποτε λόγο προκειμένου να τη μοιραστούν με τους/τις άλλους/-λες συμμετέχοντες/-χουσες κατά τη διάρκεια της Συνάντησης.

- Συμβουλή για μαθητές/-τριες Δημοτικού: Αν δουλεύετε πάνω στις δεξιότητες γραφής, οι μαθητές/-τριες θα πρέπει να γράφουν τη συνεισφορά τους κατά την ανάγνωση του κειμένου και να την έχουν μαζί τους για να θυμούνται και να μοιράζονται τις ιδέες τους κατά τη διάρκεια της συζήτησης.

Υλοποίηση:

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίας, οι μαθητές/-τριες κάθονται σε έναν κύκλο όπου όλοι/-λες μπορούν να βλέπουν ο/η ένας/μία τον/την άλλον/-λη. Ο/Η εκπαιδευτικός ενεργεί ως συντονιστής/-στρια δίνοντας ευκαιρίες στους/στις μαθητές/-τριες να μιλήσουν με τη σειρά και διασφαλίζοντας ένα περιβάλλον διαλογικής μάθησης. Επιπλέον, ακούει και διευκολύνει τη συνεδρία, διασφαλίζει ότι τηρούνται οι αρχές και μπορεί ακόμη και περιστασιακά να συμμετέχει στο ίδιο επίπεδο με τους/τις υπόλοιπους/-πες συμμετέχοντες/-χουσες. Οι διαλογικές αρχές περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τα εξής: ισότιμος διάλογος (όλοι/-λες μπορούν να συμμετάσχουν και κάθε συμβολή είναι ευπρόσδεκτη, αρκεί να βασίζεται σε αποτελεσματική επιχειρηματολογία), αλλη-λεγγύη (γίνεται σεβαστή η εναλλαγή σειράς και δίνεται ρητή προτεραιότητα σε όσους/-σες έχουν συμμετάσχει λιγότερο), πολιτισμική νοημοσύνη και λειτουργική διάσταση (αυτή προκύπτει όταν οι μαθητές/-τριες συνδέουν το κείμενο με τον πολιτισμό της πατρίδας τους ή το συνδέουν με κάτι που έχουν μάθει στο παρελθόν) και μετασχηματισμός της προηγούμενης γνώσης σε ένα υψηλότερο επίπεδο γνώσης. Αυτοί οι μηχανισμοί ενδυναμώνουν τους/τις μαθητές/-τριες να συζητούν βαθιές και σύνθετες ιδέες όπως η αγάπη, ο θάνατος ή ακόμη και γεωπολιτικά ζητήματα.

Παρακολούθηση και Αξιολόγηση:

Ο κοινωνικός αντίκτυπος των Διαλογικών Συναντήσεων έχει αποδειχθεί σε μεγάλο βαθμό από έρευνες παγκοσμίως. Τα αποτελέσματα μπορούν να παρακολουθούνται μέσω τυπικών σχολικών αξιολογήσεων ή/και περιφερειακών ή εθνικών εξωτερικών αξιολογήσεων. Η συλλογή στοιχείων και δεδομένων από πολύ διαφορετικά εκπαιδευτικά συστήματα και πλαίσια δίνει τη δυνατότητα αναπαραγωγής και επεκτασιμότητας. Ορισμένοι/-νες εκπαιδευτικοί μπορούν επίσης να συλλέγουν ποιοτικά στοιχεία σχετικά με τον αντίκτυπο των συναντήσεων εμπλέκοντας τους/τις μαθητές/-τριες σε σύντομες συζητήσεις μετά από κάθε συνεδρία ή μέσω μιας συνολικής αξιολόγησης της ανάγνωσης, όταν την ολοκληρώνουν.

Παραδείγματα και Μελέτες Περίπτωσης:

Η Μαρίχε είναι δασκάλα πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σε ένα σχολείο στο οποίο οι περισσότεροι/-ρες μαθητές/-τριες είναι Ρομά και μετανάστες/-στρίες. Παρόλο που οι μαθητές/-τριες της Μαρίχε φοιτούν στην 4η τάξη (11-12 ετών), στην αρχή της σχολικής χρονιάς πολλοί/-λές από αυτούς/-τές δυσκολεύονται να διαβάσουν και να γράψουν, γεγονός που θέτει σε κίνδυνο τη διαδικασία της μάθησής τους σε άλλα μαθήματα. Μετά την υλοποίηση των Διαλογικών Λογοτεχνικών Συναντήσεων, οι εν λόγω μαθητές/-τριες όχι μόνο διαβάζουν με ευχέρεια, αλλά είναι επίσης σε θέση να βγάζουν συμπεράσματα για σημαντικά θέματα που εξάγονται από τα κείμενα (όπως η αγάπη, ο θάνατος, η δικαιοσύνη ή η εμπιστοσύνη) συσχετίζοντάς τα με τις δικές τους εμπειρίες. Χάρη στη συμμετοχή τους στις Συναντήσεις, οι μαθητές/-τριες της Μαρίχε έχουν ενισχύσει τις ικανότητές τους στον γραμματισμό, ενώ παράλληλα έχουν αποκτήσει σύνθετο λεξιλόγιο, έχουν βελτιώσει τις δεξιότητές τους στη γραφή, καθώς και τις ικανότητές τους στην επίλυση συγκρούσεων. Αυτή δεν είναι μια μεμονωμένη περίπτωση· 15.000 σχολεία υλοποιούν επί του παρόντος Διαλογικές Λογοτεχνικές Συναντήσεις παγκοσμίως και χιλιάδες μαθητές/-τριες, εκπαιδευτικοί και κοινότητες επωφελούνται από αυτές.

Η έλλειψη πρόσβασης στα βιβλία θα μπορούσε να αναδειχθεί ως μια κοινή πρόκληση. Πολλά σχολεία την αντιμετώπισαν ως εξής: α) αναζητώντας την υποστήριξη της τοπικής διοίκησης, της δημόσιας βιβλιοθήκης, μεταξύ άλλων· β) δημιουργώντας δίκτυα συνεργασίας με άλλα σχολεία για την κοινή χρήση των βιβλίων και δίκτυα αλληλεγγύης στην κοινότητα· γ) αναζητώντας εξωτερική χρηματοδότηση για την αγορά αυτών των βιβλίων. Αυτό κατέστη δυνατό ακόμη και στο σχολείο της Μαρίχε, το οποίο διαθέτει περιορισμένους οικονομικούς πόρους, αλλά αυτό δεν εμποδίζει το δικαίωμα των μαθητών/-τριών της να διαβάζουν τα καλύτερα έργα της παγκόσμιας λογοτεχνίας.

Οφέλη:

- Επιτρέπουν την εις βάθος κατανόηση ενός σύνθετου κειμένου μέσω της **συλλογικής νοηματοδότησης**.
- Εμπλουτίζουν και επεκτείνουν το **λεξιλόγιο** των μαθητών/-τριών.
- Βελτιώνουν την **προφορική έκφραση**, την **κατανόηση** και την **παραγωγή γραπτού λόγου**, γεγονός που έχει ιδιαίτερη σημασία για τους/τις μαθητές/-τριες των οποίων η πρώτη γλώσσα δεν είναι η γλώσσα διδασκαλίας.
- Ενισχύουν την **κριτική σκέψη**, την **ακαδημαϊκή αυτοεκτίμηση** και τις δεξιότητες συλλογισμού: βασικές δεξιότητες για τον 21ο αιώνα που διασφαλίζουν οι Διαλογικές Συναντήσεις.
- Αυξάνουν τη **σχολική φοίτηση**, τα **κίνητρα μάθησης** και ενισχύουν το **ενδιαφέρον για την ανάγνωση**: Λόγω της θετικής ατμόσφαιρας που δημιουργούν οι Διαλογικές Συναντήσεις, οι μαθητές/-τριες εξηγούν πόσο ενθουσιασμένοι/-νες είναι για την επόμενη Συνάντηση.
- Αναπτύσσουν τις δεξιότητες γραμματισμού στην κοινότητα**: Αυτό το ενδιαφέρον ξεφεύγει από τους χώρους του σχολείου: Μερικοί/-κές μαθητές/-τριες έχουν επεκτείνει τις Διαλογικές Συναντήσεις διοργανώνοντάς τες στο σπίτι τους και εμπλέκοντας τους παππούδες και τις γιαγιάδες, τα μικρότερα αδέρφια τους, τους εργαζόμενους γονείς τους, ακόμη και τους/τις γείτονες/-νισσες.
- Ενθαρρύνουν τη συζήτηση **δύσκολων θεμάτων και διλημάτων ζωής**, όπως η κοινωνική δικαιοσύνη, παγκόσμια ζητήματα και ειδήσεις, ανθρώπινες αξίες (π.χ. αγάπη, ντροπή, φόβος, πάθος).
- Με την επεξεργασία ενός κλασσικού και συχνά δύσκολου κειμένου, **αμβλύνουν τις κοινωνικές και πολιτισμικές ανισότητες και ενδυναμώνουν** (κυρίως) τα άτομα που υφίστανται συστημικά αποκλεισμούς και διακρίσεις.

«Μπορείς πραγματικά να το δεις στα κορίτσια Ρομά (...) Μετά από ένα χρόνο συνεργασίας, ένα από αυτά ήρθε σε μία από τις DLG [Διαλογικές Λογοτεχνικές Συναντήσεις] και μου είπε: “Θυμάσαι που πέρυσι μου έμαθες να διαβάζω; Αυτό είναι το αγαπημένο μου βιβλίο, γιατί είναι το πρώτο που διάβασα”. Είπε ότι “Ο Πλάτωνας κι εγώ” [το κείμενο που επιλέχθηκε για τη συνάντηση] είναι το αγαπημένο της βιβλίο».

(Ρόζα, δασκάλα στο Σχολείο 2- Ισπανία)

«Στην αρχή του σχολικού έτους, σε κάποιες στιγμές, αυτός (ένας μαθητής με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες) φώναζε εκνευρισμένος. Ανέβαζε πολύ τον τόνο της φωνής του ή φώναζε πού και πού. Τώρα, εξακολουθούν να ακούγονται φωνές στις συναντήσεις αλλά είναι πολύ λίγες. (...) Είναι απίστευτο ότι είναι ήρεμος. Είναι ένας από τους μαθητές και όλοι τον αντιμετωπίζουν με τεράστιο σεβασμό και αλληλεγγύη».

(Μαρία, δασκάλα στο Σχολείο 2- Ισπανία)

«Αυτό είναι που μου αρέσει να βλέπω: την ανάμειξη των πολιτισμών. Ίσως έρθει μια μητέρα Ρομά που δεν διαβάζει στο σπίτι και μετά έρχεται και μοιράζεται το βιβλίο με την κόρη της και λέει τα δικά της λόγια. Είναι υπέροχο και συνεχίζουν να έρχονται».

(Ρόζα, δασκάλα στο Σχολείο 2- Ισπανία)

Συμβουλές Επιτυχίας:

Η εφαρμογή επιστημονικών στοιχείων στην πράξη στην τάξη είναι απαραίτητη για την επιτυχή υλοποίηση και, κυρίως, για την επίτευξη των προσδοκώμενων θετικών αποτελεσμάτων:

α) Τα κείμενα/βιβλία θα πρέπει να συγκαταλέγονται μεταξύ των **σπουδαιότερων λογοτεχνικών συνεισφορών στην ανθρωπότητα** στη λογοτεχνία, στην επιστήμη, στη φιλοσοφία ή σε οποιοδήποτε άλλο γνωστικό αντικείμενο πάνω στο οποίο θα υλοποιηθούν οι Διαλογικές Συναντήσεις.

β) Ο/Η εκπαιδευτικός θα πρέπει να ακολουθεί και να σέβεται τις αρχές της **Διαλογικής Διδασκαλίας και Μάθησης** και, ως εκ τούτου, πρέπει να τις γνωρίζει πριν από τις συνεδρίες.

γ) Ο/Η εκπαιδευτικός θα πρέπει να ενεργεί ως συντονιστής/-στρια: οι συναντήσεις είναι η στιγμή που οι μαθητές/-τριες μπορούν να μιλήσουν και να μοιραστούν τις ιδέες και τις σκέψεις τους.

δ) Δεν επιτρέπεται καμία μορφή επικριτικής συμπεριφοράς, **βίας ή προκατάληψης**.

Πρόσθετοι Πόροι

Άρθρα:

[Transforming experiences of discrimination of secondary students](#)

[Development and improvement of oracy skills in second language](#)

[Enhancing literacy and communicative skills of students with disabilities](#)

[Social and emotional learning and development](#)

[Promotion of scientific literacy among primary students](#)

Πρακτικές οδηγίες:

[Step-by-step implementation of Dialogic Scientific Gatherings](#)

[Step-by-step implementation of Dialogic Literary Gatherings](#)

Εκπαιδευτικό βίντεο (Video tutorial):

[Dialogic Literary Gatherings: reading the classics](#)

Συμπέρασμα:

Οι Διαλογικές Συναντήσεις προωθούν τις διαλογικές αλληλεπιδράσεις, τις συζητήσεις, την επιχειρηματολογία υψηλότερου επιπέδου, καθώς και τη νοηματοδότηση του κειμένου συνδέοντας την ανάγνωση με τις εμπειρίες της ζωής τους. Είναι κατάλληλες για κάθε **ηλικιακή ομάδα** (οι Διαλογικές Συναντήσεις λειτουργούν καλά σε μικτές ηλικιακά τάξεις, όπως συμβαίνει συχνά σε αγροτικές περιοχές), για κάθε πολιτισμικό υπόβαθρο και μπορούν να υλοποιηθούν σε **μεγάλη ποικιλία μαθημάτων**. Οι μαθητές/-τριες όχι μόνο **βελτιώνουν τα μαθησιακά τους αποτελέσματα**, αλλά και **αποκτούν βασικές δεξιότητες** που μπορούν να μεταφέρουν και εκτός σχολείου. Σε αυτές περιλαμβάνονται το πάθος για την ανάγνωση, οι δεξιότητες κριτικής σκέψης, τις οποίες μπορούν να χρησιμοποιήσουν για την αντιμετώπιση προβλημάτων της πραγματικής ζωής που εμπνέονται από τους χαρακτήρες των βιβλίων, και η ανταλλαγή εμπειριών με τους/τις συμμαθητές/-τριές τους.

Σε Διαλογικές Λογοτεχνικές Συναντήσεις που περιλαμβάνουν μαθητές/-τριες με **ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες**, μπορούν να χρησιμοποιηθούν προσαρμοσμένες εκδόσεις παγκόσμιων λογοτεχνικών έργων. Επιπλέον, μπορεί να δημιουργηθεί υποστηρικτικό υλικό για την καλύτερη ανταπόκριση σε συγκεκριμένες ανάγκες, όπως η χρήση εικονογραμμάτων ή άλλων οπτικών στρατηγικών. Στην περίπτωση των **μικρών παιδιών** που βρίσκονται στη διαδικασία εκμάθησης της ανάγνωσης, η ατομική ανάγνωση για την προετοιμασία της Συνάντησης μπορεί να μετατραπεί σε χρόνο συλλογικής ανάγνωσης με τις οικογένειες που ενθαρρύνονται να υποστηρίξουν τα παιδιά τους διαβάζοντας μαζί τα επιλεγμένα κείμενα προτού τα συζητήσουν κατά τη διάρκεια των Συναντήσεων.

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΒΑΣΙΣΜΕΝΕΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ
ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΧΑΜΗΛΩΝ ΕΠΙΔΟΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΩΡΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ
ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Red Barnet, MHPSS Collaborative

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα Έρευνας και Καινοτομίας «Ορίζοντας Ευρώπη» της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο της Συμφωνίας Επιχορήγησης αριθ. 101061288. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συντάκτη/-κτών και δεν αντικατοπτρίζουν κατ' ανάγκη εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Έρευνας. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο Ευρωπαϊκός Εκτελεστικός Οργανισμός Έρευνας μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι γι' αυτές.